

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

GOŚCIE Z FRANCJI

W dniach 22-29 września br w województwie białkopodlaskim przebywała delegacja przedstawicieli samorządów terytorialnych i zawodowych z Francji, z departamentu Deux-Sevres. Wśród gości byli reprezentanci Izby Rolniczej z Poitou Charentes, których gościła Białkopodlaska Izba Rolnicza. Podczas pobytu mieli oni możliwość zapoznania się z województwem białkopodlaskim, jego możliwościami gospodarczymi i walorami turystycznymi, a także z warunkami gospodarowania podlaskich rolników, których gospodarstwa mieli okazję zwiedzić.

Wizyta dała możliwość wymiany doświadczeń i zapoznania się z funkcjonowaniem samorządu rolniczego we Francji, którego tradycje są o wiele starsze od naszych.

Postanowiono rozwijać nawiązane między naszymi Izbami kontakty w przyszłości w formie wymiany doświadczeń w zakresie działalności samorządowej, technologii produkcji oraz funkcjonowania wspólnego rynku w ramach Unii Europejskiej.

W NUMERZE:

- Wizyta z Francji
- Czy polscy rolnicy otrzymają dopłaty kompensacyjne
- Rynek mięsa i mleka w ocenie ARR
- Jak zorganizować grupę producencką?
- Organizacja rynku świeżych owoców i warzyw w UE
- Ustawa o paliwach rolniczych niezgodna z Konstytucją RP
- Bariery rozwoju województwa białkopodlaskiego

**TYLKO U NAS
BEZPŁATNE OGŁOSZENIA DLA ROLNIKÓW**

Biuletyn Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Adres Redakcji: 21-500 Biela Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (057) 3420032, 3443014; Fax. (057) 3420032

POCZTA

Opolska Izba Rolnicza zwróciła się do nas z prośbą o przekazanie podziękowań wszystkim, którzy włączyli się w akcję pomocy ludności poszkodowanej w wyniku klęski powodzi jaka dotknęła woj. opolskie. Poniżej publikujemy treść otrzymanego pisma.

Izba Rolnicza w Opolu

**Białkopodlaska Izba
Rolnicza**

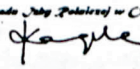
Podziękowanie

Zarząd Izby Rolniczej w Opolu składa rolnikom z Waszego terenu gorące podziękowania za okazaną pomoc w chwili, kiedy rolnicy z terenów Opolszczyzny potrzebowali jej szczególnie mocno.

Chcemy gorąco podziękować tym wszystkim, którzy zrozumieli w jakim położeniu znalazło się wielu ludzi.

Pragniemy podziękować za to, że oferowaliście Państwo bezinteresownie swoją pomoc, wykazaliście wiele zrozumienia i zainteresowania, umieliście wyobrazić sobie położenie ludzi, którzy niejednokrotnie stracili dorobek całego życia.

Dziękując jeszcze raz gorąco i serdecznie wszystkim tym, którzy okazali swoje „wielkie serce” i dobroć, łącząc wyrazy szacunku.

Przew. Zarządu Izby Rolniczej w Opolu

KREDYTY

KREDYTY NA ROZWÓJ TRZODZIARSTWA

Agencja Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa proponuje rolnikom preferencyjne kredyty dla hodowców mięsnych ras świń. Warunkiem uzyskania kredytu przez rolnika jest posiadanie co najmniej 10 loszek z odpowiednim pochodzeniem i podpisanie umowy na dostawę do zakładów przetwórczych minimum 200 sztuk świń rocznie.

Z PRAC BIAŁKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ.

POSIEDZENIA ZARZĄDU BIR

We wrześniu br. Zarząd Białkopodlaskiej Izby Rolniczej obradował dwukrotnie. Przedmiotem obrad było przygotowanie wizyty delegacji francuskiej z Izby Rolniczej z regionu Poitou - Charentes. Ustalono program pobytu oraz listę zagadnień, które powinny być przedmiotem rozmów z przedstawicielami samorządu rolniczego z Francji.

Zarząd BIR dyskutował ponadto o przeznaczeniu pieniędzy jakie zgromadzono na założonym przez Izbę koncie pomocy powodzią. Postanowiono dokonać konsultacji z Izbą Rolniczą w Opolu i zakupić towary, które jej zdaniem będą najbardziej potrzebne poszkodowanym.

INAUGURACJA ROKU SZKOLNEGO

Pan Jan Stasiuk, Prezes BIR uczestniczył w uroczystości inauguracji roku szkolnego w naszym województwie, jaka miała miejsce w Szkole Podstawowej w Leśnej Podlaskiej. Z okazji oddania do użytku nowego budynku szkolnego Białkopodlaska Izba Rolnicza ofiarowała szkole dar rzeczowy w postaci magnetowidu.

CO NAM PRZESZKADZA W ROZWOJU

W drugiej dekadzie września Zarząd BIR uczestniczył w zorganizowanej przez Wojewodę Białkopodlaskiego konferencji poświęconej barierom rozwoju województwa białkopodlaskiego. Sprawy omawiane na spotkaniu dotyczyły w dużej części problemów w funkcjonowaniu przedsiębiorstw, ale także związane były z bolączkami podlaskiego rolnictwa.

Wśród przyczyn trudnej sytuacji na wsi wymieniano niedostosowanie struktury produkcji do wymogów rynku, kładąc nacisk na duże możliwości eksportu do naszych wschodnich sąsiadów. Zdaniem obecnego na konferencji, Pana Edwarda Tomaszuka, szefa Polkresu, jednego z większych w naszym kraju eksporterów żywności, białkopodlaskie ma szansę stać się zagłębiem owocowo-warzywnym dla partnerów z Białorusi i Rosji. Warunkiem jednak jest odejście od uprawianych tradycyjnie w naszym regionie roślin (ziemniaki i zboża) i produkcja wysokiej jakości warzyw i owoców.

Kolejną z barier w rozwoju rolnictwa jest zdaniem uczestników konferencji brak dostatecznej infrastruktury do obsługi handlu i słaby stopień zorganizowania producentów rolnych. Cieszy fakt, że bliska realizacji jest, jak mówiono, organizacja Podlaskiej Giełdy Eksportowo - Rolnej w okolicy Małaszewicz, która spowoduje rozwój wymiany handlowej. Niestety brakuje po stronie producentów rolnych podmiotów, które skutecznie będą mogły na niej handlować. Podkreślano, że warto podejmować wszelkie działania służące koncentracji wysokojakościowej produkcji w ramach zrzeszeń producentów.

WIADOMOŚCI

CZY POLSCY ROLNICY BĘDĄ POZBAWIENI UNIJNYCH DOPLAT KOMPENSACYJNYCH?

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wystąpiło do Komisji Europejskiej z propozycją przyznania Polsce 1050 mln ECU w formie funduszy przedakcesyjnych. Kwota ta jest dostosowana do naszych organizacyjnych możliwości absorpcji pomocy finansowej i byłaby wykorzystywana sukcesywnie przez 3 lata - w pierwszym 150 mln ECU - na modernizację sektora rolno - spożywczego i przygotowanie polskiej wsi do członkostwa w Unii.

Priorytetowe cele to podniesienie jakości surowców rolnych i jakości przetworzonej żywności, rozwój obszarów wiejskich poprzez modernizację infrastruktury oraz tworzenie struktur administracyjnych powołanych do wprowadzania w życie unijnych regulacji prawnych w zakresie kontroli żywności: fitosanitarnej i weterynaryjnej.

Zdaniem wicepremiera J.Kalinowskiego Komisja Europejska określi wysokość przyznanych Polsce funduszy do końca br. Szanse na ich otrzymanie są duże ponieważ posiadamy programy np. aktywizacji bezrobotnych w rejonach popegeerowskich, opracowane zgodnie z unijnymi standardami.

W styczniu zostaną podjęte negocjacje z Komisją Europejską, a prawdopodobnym terminem naszego członkostwa jest rok 2002 lub 2003. Polska będzie niewątpliwie beneficjentem Wspólnej Polityki Rolnej - szacuje się, że nasze wpłaty do kasy w Brukseli wyniosą 0,8 do 1 mld ECU, natomiast wypłaty 3,2 mld do 3,7 mld ECU - jednakże jest kilka spraw niepokojących polskich negocjatorów. Przede wszystkim kwestia bezpośrednich dopłat kompensacyjnych, wyrównujących dochody rolników z dochodami pracujących poza rolnictwem w danym regionie.

W przedłożonym przez Komisję Europejską projekcie programu reformy Wspólnej Polityki Rolnej, który zakłada stopniowe zmniejszanie subwencjonowania produkcji (do 2001 r. obniżka gwarantowanych cen zbóż o 30%, mięsa wołowego o 20%, mleka o 10%) na rzecz zwiększenia roli bezpośrednich dopłat kompensacyjnych dla rolników. W projekcie reformy WPR nie ma jednak słowa o objęciu dopłatami kompensacyjnymi rolników z nowych krajów członkowskich. Byłoby to dla nas nie do przyjęcia.

Program Agenda zakłada też rezygnację w 2006 r. z kwotowania produkcji mleka, byłoby więc bezsensowne kosztowne wprowadzanie tego systemu u nas jeśli miałyby obowiązywać kilka lat.

USTAWA O PALIWACH ROLNICZYCH NIEZGODNA Z KONSTYTUCJĄ

Trybunał Konstytucyjny orzekł w poniedziałek, że przekazana prezydentowi do podpisu ustawa o paliwie rolniczym jest niezgodna z Konstytucją. Prezydent nie może

więc jej podpisać, a to oznacza, że cały proces legislacyjny trzeba zaczynać od początku. Trybunał badał, czy nierozpatrzenie poprawek Senatu do tej ustawy i przekazanie jej w wersji uchwalonej przez Sejm jest zgodne z procedurą legislacyjną zapisaną w Małej Konstytucji.

Decyzja TK jest ostateczna. Oznacza to, że prezydent nie podpisze ustawy niezgodnej z Konstytucją. W związku z tym, aby wprowadzić rozwiązania prawne dotyczące paliwa dla rolników, potrzebna jest nowa inicjatywa ustawodawcza. Cały proces legislacyjny musi przebiegać od początku.

GORSZE ZBOŻA, MNIEJ ZIEMNIAKÓW

W większości kraju zboża, a zwłaszcza pszenica, nie spełniają wymogów stawianych zbożom konsumpcyjnym. Skup w poszczególnych regionach jest bardzo zróżnicowany i wynosi od 1,4 tys. ton do ok. 180 tys. ton. Najwięcej zboża z tegorocznych zbiorów skupiono do 2 września br. w województwach: gdańskim (181 tys. ton), koszalińskim (156 tys. ton), szczecińskim (136 tys. ton), słupskim (115 tys. ton), elbląskim (114 tys. ton), bydgoskim (90 tys. ton) i wrocławskim (81 tys. ton).

Niższe mogą być plony ziemniaków, przede wszystkim na skutek silnego porażenia tych roślin zarazą ziemniaczaną, która wystąpiła na skalę masową. W 14 województwach całkowite porażenie naci spowodowało przedwczesne zakończenie wegetacji ziemniaków.

Ocenia się, że w stosunku do ub. r. tegoroczne plony ziemniaków mogą być o 10-15% niższe, przy czym w województwach: białostockim, kieleckim, olsztyńskim, płockim, rzeszowskim, sieradzkim i tarnowskim spadek może wynieść nawet 20-30%. Spodziewać się też należy obniżenia jakości ziemniaków oraz kłopotów z ich przechowywaniem

JAKOŚĆ NAWOZÓW

Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Lublinie zbadała dostępne w naszym regionie podstawowe i wieloskładnikowe nawozy sztuczne. Okazało się, że około 30% przebadanych nawozów wykazywało różne nieprawidłowości w postaci różnicy w procentowej zawartości czystego składnika w odniesieniu do norm lub deklaracji producenta. Najmniej rozbieżności dotyczyło fosforu, następnie potasu i azotu, najwięcej zaś magnezu.

Najczęściej odchylenia od norm były niewielkie. W niektórych jednak przypadkach, szczególnie przy nawozach wieloskładnikowych różnice dochodziły do kilkunastu procent.

Jakie skutki gospodarcze niosą ze sobą występujące nieprawidłowości? Dla przykładu, przy założeniu, że dawka nawozu pod pszenicę wynosi 400 kg/ha a zawartość N 28%, jednoprocentowy brak powoduje obniżenie plonu z 10 ha o 1,3 t. Przy zawartości azotu niższej od normy o 5% straty w plonie wynoszą na 10 ha 6,6 t, co w przeliczeniu na pieniądze oznacza o 3300 zł mniejsze przychody.

Wśród przebadanych nawozów najwięcej nieprawidłowości odnotowano w przypadku polifoski, potafoski, fosmagnu i hydroplonu.

PROGNOZY

RYNEK MIĘSA I MLEKA W OCENIE ARR

☛ WIEPRZOWINA

Łączna produkcja mięsa wieprzowego, wołowego i drobiowego w II półroczu 1997 r. może być o ok. 10 tys. t, tj. o ok. 0,7% mniejsza niż przed rokiem - prognozuje Agencja Rynku Rolnego.

Wobec zmniejszonej produkcji podaź rynkowa częściowo będzie uzupełniana importem. ARR ocenia jednak, że wskutek spadku jego opłacalności, import mięsa w II półroczu może zmniejszyć się o ok. 30%, do poziomu 50 tys. t. Eksport mięsa ma być zbliżony do poziomu ubiegłorocznego i wynosić 150 tys. t.

ARR zamierza sprzedać w II półroczu „per saldo” ok. 40 tys. t mięsa z zapasów, oceniając zarazem, że łączna podaź mięsa na rynku krajowym w II półroczu br. może być o ok. 45 tys. t (tj. o 3,4%) niższa niż w II półroczu ub. r. ARR nie przewiduje jednak wystąpienia niedoborów na tym rynku wobec przewidywanego spadku zapotrzebowania.

W III kw. każdego roku wskutek sezonowego spadku podaży żywca wieprzowego spodziewane jest wystąpienie wzrostowych tendencji cenowych. Zdaniem specjalistów z ARR, wzrost cen nie będzie jednak tak głęboki jak w III kw. 1996 r., choć podaź wieprzowiny ma się kształtować na poziomie niższym niż w II kw. 1996 r.

W lipcu br. skup żywca wieprzowego wyniósł 57,3 tys. t i był o 3,5% niższy niż w czerwcu i o 1,8% niższy niż w lipcu ub. r. Spadek podaży wieprzowiny zrekompensowany został zwiększonymi dostawami bydła i drobiu, których w lipcu br. skupiono odpowiednio o ok. 24% i 30% więcej niż przed rokiem. Łączny skup żywca wyniósł 121,8 tys. t i o 12% przewyższał poziom z analogicznego okresu ub. r.

W lipcu br. przeciętna cena żywca wieprzowego (3,83 zł/kg) była o 23,4 % wyższa niż przed rokiem. ARR przewiduje, że do końca III kwartału wzrostowa tendencja cenowa będzie się utrzymywać.

Wzrost cen hamowany jednak będzie przez pojawiającą się barierę popytu oraz przez interwencyjną sprzedaż mięsa z zapasów ARR. Od początku lipca br. do 23 sierpnia na rynek krajowy skierowano ok. 18 tys. t mrożonej wieprzowiny w cenie wywoławczej 4,90 zł/kg. Ocenia się, że posiadane w gestii ARR zasoby mrożonych półtuszy wieprzowych powinny ustabilizować średnią cenę skupu trzody chlewnej we wrześniu i w następnych miesiącach na poziomie 4,00-4,20 zł/kg, tj. o 5-10% wyższym niż we wrześniu ub. r. (maksymalny poziom cen z 1996 r.) i o ok. 20% wyższym niż w grudniu ub. r.

☛ WOŁOWINA

W wyniku wzrostu pogłowia młodego bydła rzeźnego w II półroczu 1995 r., podaź żywca wołowego od wiosny 1996 r. kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie. W efekcie ceny skupu bydła w I półroczu br. wykazywały tenden-

cję spadkową. W lipcu, po raz pierwszy odnotowano ich wzrost. Przeciętna cena skupu bydła ukształtowała się na poziomie 2,46 zł/kg i była o 0,8% wyższa niż w czerwcu br., a zarazem o 3,5% niższa niż w lipcu 1996 r. Za młode bydło rzeźne w lipcu br. płacono przeciętnie 2,64 zł/kg, o 0,8% więcej niż w czerwcu i o 3,3% mniej niż przed rokiem.

W ocenie ARR średnia cena skupu bydła we wrześniu może wynieść 2,50-2,70 zł/kg, a w grudniu 2,60 - 2,80 zł/kg. Ceny młodego bydła rzeźnego mają wynosić odpowiednio: 2,70 - 2,90 zł/kg we wrześniu i 2,80 - 3,00 zł/kg w grudniu br.

Na odnotowany w lipcu wzrost cen skupu bydła decydujący wpływ wywarł wykup nadwyżek produkcyjnych wołowiny realizowany przez ARR.

Od początku lipca do 23 sierpnia Agencja zakupiła ok. 3 tys. t ćwierćtuszy wołowych, płacąc 5,30 zł/kg tym dostawcom, którzy zapewnili producentom bydła ceny nie niższe niż 2,90 zł/kg.

Ponadto od 15 lipca ARR prowadzi interwencyjny wykup wołowiny z terenów dotkniętych powodzią. Podmioty skupujące żywca wołowy od powodziarzy zostały zobowiązane do płacenia za bydło: dorosłe (kl. I i II) - 2,00 zł/kg, młode opasowe „J” - 2,90 zł/kg oraz młodzież do 400 kg (poza cielętami) - 2,50 zł/kg. Od powodziarzy wykupiono już ok. 2 tys. t żywca.

Równoległe z wykupem nadwyżki żywca wołowego ARR prowadzi rotacje wołowiny zgromadzonej w zapasach stałych. W I połowie sierpnia br. umowami sprzedaży objęto tylko 130 t ćwierćtuszy wołowych.

Średnia cena transakcyjna ukształtowała się na poziomie ceny wywoławczej i wynosiła 4,80 zł/kg ćwierćtuszy. Z uwagi na trudności w zagospodarowaniu mięsa na rynku krajowym, już w końcu czerwca br. podjęto decyzję o skierowaniu 15 tys. t mrożonej wołowiny na eksport, z czego do 23 sierpnia wyeksportowano (wg faktur) 1 tys. t.

☛ MLEKO

W roku gospodarczym 1996/97, tempo spadku liczby krów mlecznych zostało znacznie zahamowane w porównaniu z poprzednimi latami, a na koniec czerwca br. odnotowano nawet niewielki wzrost pogłowia (o 0,7%). W połączeniu ze wzrostem wydajności mlecznej krów wpłynęło na wzrost produkcji mleka w 1997 r. o ok. 1 %. Ma ona wynieść 11,5 mld litrów.

Poprawa opłacalności produkcji sprawiła, że w znacznie większym stopniu (o 8%) zwiększył się jego skup zrealizowany w ciągu pierwszych 7 miesięcy. W tym czasie skupiono ok. 3,9 mld l mleka. ARR szacuje, że w ciągu całego 1997 r. skup mleka wyniesie 6,6-6,7 mld litra, o 4-5% więcej niż w 1996 r. Przeciętna cena skupu wynosiła w lipcu 0,57 zł/l i była zbliżona do ceny w poprzednich miesiącach br. W porównaniu z lipcem ub. r. była o 14% wyższa. **Począwszy od września, wskutek sezonowego spadku dostaw, ceny skupu mleka wykazywały lekki wzrost i w grudniu 1997 r. powinny wynosić 0,61-0,63 zł/l, tj. o 9-12% więcej niż przed rokiem.**

Źródło: *Boss Rolnictwo Nr 37 (1997)*

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

JAK ZORGANIZOWAĆ GRUPĘ PRODUCENCKĄ ?

Pierwszym i niejako podstawowym warunkiem powstania grupy jest obecność na danym obszarze co najmniej kilkunastu rolników produkujących jeden produkt, bądź grupę produktów, na skalę towarową i widzących niedo- godności działania w pojedynkę.

Drugim warunkiem jest istnienie w grupie lidera - inicjatora działań, akceptowanego przez społeczność wiejską. Równie dobrze rolę tę mogą pełnić 2 - 3 osoby.

Najczęściej konieczna jest pomoc szkoleniowa i doradcza z zewnątrz. Po tę można zwrócić się do Izby Rolniczej, Ośrodka Doradztwa Rolniczego czy Fundacji Spółdzielczości Wiejskiej - instytucje te współpracują ze sobą w zakresie wspierania tego typu inicjatyw rolników.

Etapy tworzenia grupy

Załóżmy że jesteście osobami przekonanymi do grupowego rozwiązywania swoich problemów w zakresie zapotrzenia w środki do produkcji i zbytu, macie w swoim gronie osoby aktywne, które darzącie zaufaniem. Co i w jakiej kolejności musicie zrobić by założyć swoją formalną grupę ?

➤ Niewątpliwie **najpierw trzeba się spotkać i wspólnie przedyskutować propozycje założenia grupy producenckiej**. Już na tym etapie należy dokładnie określić cel, dla którego chcecie się zorganizować oraz upewnić się czy wszyscy tak samo go rozumiecie i akceptujecie.

➤ Wybierzcie spośród siebie **3-5 osobową grupę inicjatywną**, która pokieruje dalszymi pracami związanymi z organizowaniem grupy. Być może trzeba będzie zebrać trochę pieniędzy od przyszłych członków, na pokrycie kosztów działalności grupy. Jednakże członkowie grupy inicjatywnej muszą być przygotowani na pracę bez wynagrodzenia.

➤ **Grupa inicjatywna powinna zasięgnąć rady instytucji wspierających rozwój grup producenckich** (Izby Rolnicze, ODR, FSW) dotyczącej tworzenia grupy. Najważniejszymi sprawami są :

- przedyskutowanie czy planowane przedsięwzięcie będzie możliwe do wykonania i przyniesie rolnikom - członkom grupy realne korzyści,
- określenie formy prawnej i opracowanie projektu statutu,
- określenie metod działania i sporządzenie planu działania grupy.

➤ Grupa inicjatywna powinna **realnie ocenić sytuację rynkową grupy i jasno sprecyzować korzyści wynikające z utworzenia grupy** by móc przekonać o zasadności

tworzenia grupy i pozyskać dla inicjatywy innych producentów - w pracy tej mogą pomóc specjaliści z instytucji wspierających tworzenie grup producenckich.

➤ Kiedy już grupa inicjatywna będzie miała jasną koncepcję działania grupy, musicie **zwołać zebranie potencjalnych członków i przedstawić im jak grupa zamierza działać**, przedyskutowanie tych zagadnień pozwoli udoskonalic samą koncepcję jak i umożliwi samym rolnikom podjęcie decyzji o członkostwie.

➤ Grupa inicjatywna powinna **ustalić też z potencjalnymi członkami formę prawną** w jaką grupa zechce się zorganizować, a następnie **opracować projekt statutu**. W tych sprawach niewątpliwie trzeba będzie skorzystać z pomocy zewnętrznych specjalistów.

➤ Jeżeli cele, plan działania oraz inne dokumenty, w tym projekt statutu zostaną zaakceptowane przez potencjalnych członków **można przystąpić do procedury tworzenia grupy**.

Na zebraniu założycielskim należy podjąć uchwałę o utworzeniu grupy. W przypadku podjęcia uchwały o utworzeniu zrzeszenia lub stowarzyszenia należy przyjąć statut oraz wybrać Komitet Założycielski, który doprowadzi grupę do rejestracji w sądzie. Zrzeszenia rejestrowane są przez sądy rejonowe - gospodarcze, natomiast stowarzyszenia przez sądy wojewódzkie - wydziały cywilne.

W przypadku zakładania spółdzielni, założyciele uchwalają statut spółdzielni oraz dokonują wyboru organów spółdzielni (rady nadzorczej i zarządu), lub wybierają Komisję Organizacyjną w liczbie co najmniej trzech osób.

Zarząd spółdzielni powinien wystąpić do sądu rejestrowego (sąd rejonowy - gospodarczy) z wnioskiem o wpisanie spółdzielni do rejestru. Wniosek podpisują wszyscy członkowie zarządu. Ich podpisy powinny być uwierzytelnione przez sąd rejonowy lub notariusza. Podobną rolę w zakresie rejestracji spółdzielni spełnia Komisja Organizacyjna.

Bez względu na przyjętą przez grupę formę prawną wszyscy członkowie - założyciele składają swoje podpisy pod przyjętym statutom.

Nie zawsze szybko dochodzi do zebrania założycielskiego. Najczęściej najpierw trzeba odbyć kilka spotkań by przedyskutować wszystkie problemy i rozwiązać wątpliwości potencjalnych członków. W tych spotkaniach bardzo pomocni będą specjaliści wspierający rozwój grup producenckich, jak też przedstawiciele funkcjonujących już grup, którzy podzielą się swoimi doświadczeniami.

Witold Boguta

**FUNDACJA
FSW SPÓŁDZIELCZOŚCI WIEJSKIEJ**

Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych FSW
ul. 1 Armii Wojska Polskiego 5
20 - 078 Lublin

ORGANIZACJA RYNKU ŚWIEŻYCH OWOCÓW I WARZYW W UE

Podstawy wspólnej organizacji europejskiego rynku świeżych owoców i warzyw zostały ustalone w 1972 r.

Opierają się one na:

- wprowadzeniu obowiązujących w skali całej Wspólnoty jednolitych norm jakościowych;
- podtrzymywaniu cen i dochodów producentów poprzez system zakupów interwencyjnych (wycyfowania produktów z rynku);
- stosowaniu wspólnej taryfy celnej w obrotach z krajami trzecimi uzupełnianej systemem obciążeń mających na celu ochronę przed importem.

Od 1997 r. w sektorze owoców i warzyw świeżych obowiązują nowe regulacje. Uwzględniają one przede wszystkim postanowienia RU GATT ograniczające możliwości bezpośredniego wsparcia produkcji systemem pomocy rządowej oraz nowe rozwiązania w handlu zagranicznym polegające na konieczności taryfikacji poza-celnych środków ochrony przed konkurencją zagraniczną i redukcji subsydiów eksportowych. Ponadto we wspólnej polityce rolnej w tym sektorze uwzględniono cele wynikające z kolejnego etapu reformy Mac Sharryego. Polega on m.in. na kontynuowaniu polityki wspierania dochodów producentów poprzez finansowanie działań mających na celu lepsze przystosowanie produkcji do potrzeb rynku (koncentracja produkcji, poprawa jej jakości itp.), wprowadzenie zasady odpowiedzialności producentów za stan rynku, silniejszym powiązaniu systemu wsparcia ze środkami Wspólnoty z ochroną środowiska naturalnego i zmniejszeniu zależności poziomu wspierania produkcji od kształtowania się cen produktów rolnych.

☉ Standardy jakościowe

Wprowadzenie jednolitych norm jakościowych na owoce i warzywa będące przedmiotem handlu zarówno wewnątrz Wspólnoty jak i zagranicznego, ma na celu wyeliminowanie z rynku produktów o niezadowalającej jakości, dostosowanie jakości owoców i warzyw do wymagań konsumentów i ułatwienie kontaktów handlowych w obrotach krajowych i zagranicznych. Zachowanie zgodności z normami oznacza dla producentów podniesienie opłacalności produkcji, a jednocześnie stanowi konieczny warunek korzystania z wszystkich form pomocy finansowej ze środków Wspólnoty. Normy zostały ustalone dla 35 produktów przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji, przy czym lista ta może być uzupełniana na podstawie decyzji Komisji.

Konieczność przestrzegania norm jakościowych dotyczy wszystkich segmentów dystrybucji, poza produktami kierowanymi do przetwórstwa (o ile wymogi jakościowe nie zostały ustanowione przepisami wspólnej organizacji rynku w zakresie przetworów owocowych i warzywnych), bezpośrednio sprzedawanymi konsumentom oraz sprzedawanymi w handlu detalicznym na terenie danego regionu dla celów konsumpcji związanej z lokalną tradycją. Przestrzeganie norm nie jest także wymagane w obrotach realizowanych wewnątrz określonych rejonów produkcyjnych, ale jedynie w początkowych ogniwach kanału dystrybucji (przekazywanie produktów do punktów wstępnego przygotowania do sprzedaży). Normy jakościowe można czasowo uchy-

lać w okresach głębokiego naruszenia równowagi popytowo-podażowej na rynkach Wspólnoty, tj. w okresach wyjątkowego niedoboru lub zbyt dużej podaży poszczególnych produktów.

W każdej normie jakościowej zawarte są kryteria precyzujące wymagania jakościowe poszczególnych klas owoców i warzyw (wielkość, barwa, kształt itp.) sposób pakowania produktów i ich oznakowania a także sposób określenia pochodzenia towaru i charakterystyki jakości handlowej.

☉ System regulacji na rynku wewnętrznym

Działania interwencyjne na rynku owoców i warzyw świeżych mają na celu stabilizację cen i podtrzymywanie dochodów. Polegają one na wycyfowaniu produktów z rynku. Do 1997 r. operacje te prowadzone były zarówno przez instytucje państwowe, realizujące tzw. skup interwencyjny w razie ogłoszenia stanu kryzysu na poszczególnych rynkach, jak i przez uprawnione do tego organizacje producentów.

Od 1997 r. wszystkie operacje wycyfowania produktów z rynku prowadzić mają organizacje producentów i ich zrzeszenia. W odniesieniu do produktów mających istotne znaczenie dla kształtowania się dochodów producentów i objętych uprzednio systemem skupu interwencyjnego (m.in. kalafior, gruszki, jabłka, pomidory), rekompensaty finansowe dla producentów z tytułu wycyfowania produktów z rynku pokrywane są z funduszy Wspólnoty. Rekompensaty te wypłacane za pośrednictwem organizacji producentów, stanowią obecnie jednorazową kwotę i obowiązują na terenie całego ugrupowania. Kwoty te ustalono dla produktów spełniających normy jakościowe. Wprowadzenie rekompensat jednorocznych uprościło dotychczasowy, skomplikowany sposób naliczania zobowiązań finansowych Wspólnoty wobec producentów z tytułu wycyfowania produktów z rynku. Był on oparty o system cen skupu, cen bazowych i tzw. cen wycofania. Jednorazowe rekompensaty stały się bezpośrednią formą wspierania dochodów producentów wytwarzających istotne dla kształtowania się swych dochodów owoce i warzywa. Wprowadzenie pułapów produkcji podlegających rekompensatom finansowym z tytułu wycofania produktów z rynku ma zachęcić producentów do poszukiwania wzrostu dochodów poprzez działania dostosowawcze do rynku. **Z jednorazowych rekompensat finansowych korzystać mogą także producenci nie będący członkami organizacji producentów, przy czym rekompensaty dla producentów niezrzeszonych wypłacane za pośrednictwem organizacji są niższe o 10%.**

Organizacje producentów mogą zwiększać wysokość rekompensat wypłacanych swoim członkom w odniesieniu do produktów będących przedmiotem bezpośredniego wsparcia z funduszy Wspólnoty - z pozostającego w ich dyspozycji funduszu operacyjnego. Ze środków tego funduszu, podobnie jak w latach poprzednich, organizacje mogą także udzielać swoim członkom rekompensat z tytułu wycofania z rynku pozostałych produktów. Wielkość produkcji wycyfowanej z rynku jak i czas przeprowadzenia tych operacji leżą w gestii poszczególnych organizacji producentów. Jednakże w celu uniknięcia operacji nadmiernego wycyfowania produktów z rynku ustalono, iż część funduszu operacyjnego przeznaczona na ten cel, nie może przekraczać w pierwszym roku 60%, a poczynając od szóstego 30%, licząc od dnia zatwierdzenia tzw. programu operacyjnego organizacji producentów.

Produkty wycyfowane z rynku przekazywane są bezpłatnie organizacjom charytatywnym, szpitalom, domom dziecka itp. W drugiej kolejności mogą być użyte do karmienia zwierząt, a w przypadku jabłek, gruszek, brzoskwiń i nektarynek - przetworzone na alkohol o zawartości spirytusu pow. 80%. Dopuszcza się także kompostowanie tych produktów lub ich zniszczenie z zachowaniem zasad ochrony środowiska. Ten ostatni sposób za-

gospodarowania wycofywanych produktów będzie dopuszczony jedynie w sytuacji braku możliwości ich przekazania określonym grupom konsumentów i przetwórców. Sposoby zagospodarowania produktów wycofywanych z rynku przez organizacje producentów będą przedmiotem szczególnie silnej kontroli ze strony władz państw członkowskich i Wspólnoty. Ponadto państwa członkowskie, w celu ograniczenia skali niszczenia wycofanych z rynku produktów będą pomagały organizacjom producentów w nawiązywaniu kontaktów z zainteresowanymi odbiorcami (szkołami czy zakładami przetwórczymi). Koszty transportu, sortowania czy pakowania produktów pokrywane będą z funduszy Wspólnoty.

W zmodyfikowanym modelu wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw świeżych nastąpiło wyraźne przesunięcie odpowiedzialności za stan rynku tych produktów na zorganizowane grupy producentów, a w ślad za tym zwiększenie środków Wspólnoty na wspomaganie ich tworzenia i funkcjonowania. Tworzone na zasadzie pełnej dobrowolności organizacje producentów korzystać mogą z finansowego wsparcia Wspólnoty w zakresie:

- ułatwienia im działalności organizacyjnej i technicznej w okresie formowania się tych organizacji - poprzez pomoc bezpośrednią lub w formie specjalnych pożyczek bankowych na pokrycie części inwestycji;
- uzupełniania funduszu operacyjnego do wysokości składek pobieranych od członków;
- uzupełnienia funduszu operacyjnego organizacji producentów w rejonach, w których poniżej 15% owoców i warzyw jest wprowadzone do obrotu przez organizacje producenckie i gdzie równocześnie produkcja owoców i warzyw stanowi co najmniej 15% globalnej produkcji rolnej. Pomoc ta równa połowie składek zrzeszonych producentów może być pokryta z Ramowego Programu Wsparcia Wspólnotowego.

Pomoc finansowa Wspólnoty z tytułu wsparcia funduszu operacyjnego jest ograniczona do 4% wartości produkcji sprzedanej każdej organizacji producentów pod warunkiem, że całkowita kwota pomocy finansowej stanowi mniej niż 2% globalnego obrotu wszystkich organizacji. Od 1999 r. wartość 4% jest podwyższona do 4,5% a procentowa część globalnego obrotu do 2,5%. **Pomoc finansowa udzielana jest jedynie tym organizacjom, których programy operacyjne przewidują udokumentowaną możliwość udzielenia pomocy technicznej i organizacyjnej zrzeszonym producentom (w zakresie magazynowania, pakowania i zbytu ich produktów). Niezbędnym warunkiem uznania przez Wspólnotę organizacji producenckiej, a zatem także częściowego finansowania jej działalności, jest przynależność minimalnej liczby członków (w zależności od kraju od 5 do 20) i dysponowanie minimalnym, określonym wolumenem produkcji.**

Dążenie do stabilności rynku, poprawy jakości produkcji, ujednoczenia zasad wycofywania produktów z rynku zadecydowało o wprowadzeniu do modelu wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw możliwości zobowiązania działających na określonym obszarze niezrzeszonych producentów do przestrzegania stosowanych przez organizacje zasad produkcji (dobór nasion, przecinanie sadów itp.), zbytu (jakość, sposób pakowania), czy ochrony środowiska (stosowanie nawozów, środków ochrony roślin). Jest to możliwe wówczas gdy organizacja producencka, na wniosek której wprowadza się takie zasady, jest reprezentatywna, tj. gdy jej członkowie stanowią co najmniej 2/3 producentów w danym regionie i gdy organizacja obejmuje swym zasięgiem co najmniej 2/3 produkcji tego obszaru.

Zmiany wspólnej polityki rolnej w zakresie owoców i warzyw świeżych znalazły odzwierciedlenie w rozdysonowaniu

środków funduszy Wspólnoty przeznaczanych na wsparcie tego sektora. Przewiduje się, że w 2001 r., wydatki na wspieranie tworzenia i działalności organizacji producentów wzrosną do 307,3 mln ECU wobec 148,7 ECU w 1996 i będą stanowić ok. 52% łącznych wydatków z budżetu Wspólnoty przewidzianych na wspieranie sektora owoców i warzyw świeżych. Natomiast wydatki związane z bezpośrednim wspieraniem dochodów producentów obniża się w tych latach z 330,7 mln ECU do 137,5 mln ECU. Z funduszy Wspólnoty wspierane są także okresowo działania mające na celu poprawę sytuacji w produkcji poszczególnych artykułów ogrodniczych.

☞ System kontroli

We wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw świeżych przewidziano system bardzo precyzyjnej kontroli przestrzegania w poszczególnych krajach członkowskich zgodności działań z ustaleniami i decyzjami władz Wspólnoty. Dotyczy to przede wszystkim kontroli funkcjonowania i finansowania działalności organizacji producentów - stanowiących podstawowy element wspólnej organizacji rynku w sektorze owoców i warzyw świeżych. **Właściwe instytucje państw członkowskich kontrolować będą przede wszystkim: zgodność z warunkami oficjalnego statusu organizacji producentów, wykorzystanie pomocy finansowej kierowanej do organizacji z funduszy Wspólnoty, zarządzanie funduszem operacyjnym i realizacja programu operacyjnego, system operacji wycofywania produktów z rynku i wypłat rekompensat finansowych z tego tytułu.** Szczegółowo kontrolowana będzie także zgodność z normami jakościowymi produktów na poszczególnych szczeblach łańcucha marketingowego, a także zgodność rozwiązań w handlu zagranicznym z obowiązującymi we Wspólnocie kontrolami wydawania licencji, stosowania form ochrony rynku, wspierania eksportu itp. Mocą postanowień, dotyczących wspólnorolnikowej organizacji rynku owoców i warzyw świeżych, utworzony został specjalny zespół inspektorów Wspólnoty, który kontroluje przestrzeganie w poszczególnych krajach członkowskich zgodności przyjętych rozwiązań z postanowieniami organizacji rynku w sektorze owoców i warzyw świeżych.

Źródło: Problemy Integracji Rolnictwa (1/97)

UWAGA ROLNICY!

Okazja wymiany materiału siewnego zbóż.

Za 150 kg żyta paszowego
(jakość zgodna z PN)
- 100 kg żyta siewnego kwalifikowanego
zaprawionego

Za 150 kg pszenicy paszowej
(jakość zgodna z PN)
- 100 kg pszenicy siewnej kwalifikowanej
zaprawionej

Informacja i miejsce wymiany:

RolimpeX-Biała Podlaska
ul. Leszczynowa 1
tel. (057) 3422021, 3422036

Zakład Nr 2 w Łosicach
ul. Targowa 8
tel. (057) 3573452

§ PRAWNIK RADZI

DZIERŻAWA (Cz.2)

W poprzednim numerze Biuletynu przedstawiliśmy część zagadnień związanych z zawieraniem umowy dzierżawy. Poniżej prezentujemy dalsze wiadomości dotyczące w/w zagadnienia.

➤ Zwłoka z zapłatą czynszu.

Jeżeli dzierżawca dopuszcza się zwłoki z zapłatą czynszu co najmniej za dwa okresy płatności, a w przypadku gdy czynsz jest płatny rocznie, jeżeli dopuszcza się zwłoki z zapłatą ponad trzy miesiące, wydzierżawiający może dzierżawę wypowiedzieć bez zachowania terminu wypowiedzenia. Jednakże wydzierżawiający powinien uprzedzić dzierżawcę udzielając mu dodatkowego trzymiesięcznego terminu zapłaty zaległego czynszu. Przez zwłokę należy rozumieć opóźnienie powstałe z przyczyn zawnionych przez dzierżawcę. Nie jest konieczne aby zwłoka w zapłacie odnosiła się do kolejnych okresów płatności. Wystarczy jeżeli dzierżawca w ogóle popadł w zwłokę z zapłatą czynszu łącznie za dwa pełne okresy płatności.

➤ Wypowiedzenie umowy dzierżawy.

Wydzierżawiający może wypowiedzieć umowę bez zachowania terminu także wtedy gdy dzierżawca uiszcza część należnego czynszu, a suma zaległości obejmuje czynsz za dwa pełne okresy płatności. Obowiązek uprzedzenia dzierżawcy o zamiarze wypowiedzenia umowy i udzielenia mu dodatkowego terminu zapłaty zaległego czynszu występuje w każdej sytuacji, a więc niezależnie od tego jakie są terminy płacenia czynszu. Uiszczenie zaległego czynszu w terminie dodatkowym wyłącza zawsze możliwość wypowiedzenia umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia.

W braku odmiennej umowy dzierżawcy gruntu rolnego można wypowiedzieć na jeden rok naprzód na koniec roku dzierżawnego, inną zaś dzierżawę na sześć miesięcy naprzód przed upływem roku dzierżawnego. Prawo wypowiedzenia przysługuje każdej ze stron umowy dzierżawy. Forma wypowiedzenia jest w zasadzie dowolna, z tym że jeżeli umowa została zawarta na piśmie jej uzupełnienie, zmiana albo rozwiązanie za zgodą stron, jak również odstąpienie od niej powinno być stwierdzone pismem. Okres roku dzierżawnego może być wskazany w umowie. W razie braku odpowiedniego postanowienia w umowie, rok dzierżawy biegnie od daty zawarcia umowy. Odnośnie gruntów rolnych może wchodzić w grę zwyczajowo w danym środowisku przyjmowany rok kalendarzowy. Roczny termin wypowiedzenia odnosi się jedynie do gruntów rolnych ściśle rozumianych.

➤ Zwrot przedmiotu dzierżawy.

Po zakończeniu dzierżawy dzierżawca jest obowiązany, w braku odmiennej umowy, zwrócić przedmiot dzierżawy w takim stanie, w jakim powinien się znajdować stosownie do przepisów kodeksu cywilnego o wykonywaniu dzierżawy.

Dzierżawca nie odpowiada za pogorszenie się stanu przedmiotu umowy, jeżeli powstała różnica jest rezultatem prawidłowego używania tego przedmiotu i właściwego pobierania pożytków. Dzierżawca odpowiada za pogorszenie przedmiotu dzierżawy przez osobę, której bez zgody wydzierżawiającego oddał go do używania lub w poddzierżawę.

Roszczenia wydzierżawiającego o naprawie szkody wywołanej uszkodzeniem lub pogorszeniem przedmiotu dzierżawy

przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu przedmiotu. Roszczenie dzierżawcy o zwrot nakładów lub o zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej ich wartości przedawnia się z upływem roku od dnia zwrotu przedmiotu.

Jeżeli przy zakończeniu dzierżawy dzierżawca gruntu rolnego pozostawia zgodnie ze swym obowiązkiem zasiewy może on żądać zwrotu poczynionych na te zasiewy nakładów o tyle, o ile wbrew wymaganiom prawidłowej gospodarki nie otrzymał odpowiednich zasiewów przy rozpoczęciu dzierżawy. Przez nakłady należy rozumieć wszelkie nakłady odpowiadające prawidłowej gospodarce, między innymi, wydatki na zakup ziarna siewnego, nasion, drzew, krzewów, a także łączące się z uprawą ziemi, drzew i roślin. Należą tu także wydatki na zakup stosownych nawozów sztucznych.

Jeżeli dzierżawa kończy się przed upływem roku dzierżawnego, dzierżawca obowiązany jest zapłacić czynsz w takim stosunku, w jakim pożytki, które w tym roku pobrał lub mógł pobrać, pozostają do pożytków roku dzierżawnego. Jest przy tym rzeczą obojętną, z jakiej przyczyny dzierżawa kończy się przed upływem roku dzierżawnego.

➤ Dzierżawa a przepisy emerytalno-rentowe.

Szczególną formą umowy dzierżawy jest umowa o jakiej stanowi ustawa z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 1993r.Nr 71 poz.342). Zgodnie z tą ustawą, jednym z warunków przyznania renty lub emerytury rolnej jest zaprzestanie prowadzenia działalności rolnej. W pojęciu tym mieści się także wydzierżawienie gruntów gospodarstwa rolnego, na podstawie pisemnie zawartej umowy co najmniej na 10 lat osobie nie będącej:

- małżonkiem emeryta lub rencisty,
- jego zstępcym lub pasierbem,
- osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym
- małżonkiem osoby, o której mowa w p b i c.

W przypadku rozwiązania tej umowy dzierżawy przed upływem 10 lat i podjęcia działalności rolniczej na tych gruntach wypłata renty lub emerytury ulega zawieszeniu. Jedynie w przypadku podjęcia działalności rolniczej na gruntach uprzednio wydzierżawionych co najmniej na 10 lat, jeżeli dzierżawa ustała wcześniej z przyczyn niezależnych od wydzierżawiającego, wypłata świadczenia nie ulega zawieszeniu przez okres jednego roku.

Zwierając umowę dzierżawy należy pamiętać, że tylko jeżeli grunty wchodzące w skład gospodarstwa zostały w całości lub w części wydzierżawione na podstawie umowy, stosownie do przepisów ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników obowiązek podatkowy w podatku rolnym od tych gruntów ciąży na dzierżawcy. W przypadku innych umów dzierżawy obowiązek podatkowy w podatku rolnym ciąży na wydzierżawiającym.

Szczegółowe zasady umów dzierżawy reguluje kodeks cywilny art.693-709.

**Porady Prawne
udzielane są w Biurze
Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
w każdą środę od 12.00 do 14.00**
Porad udziela:
Radca Prawny
Bożena Bilkiewicz - Bańka